

Pelastustoimen viestinnän linjaukset 2024–2026

Pelastustoimen viestinnän linjaukset pohjautuvat valtionhallinnon viestintäsuositukseen. Valtionhallinnon viestintäsuosituksessa linjataan viestintää ohjaavia arvoja ja niiden merkitystä, avataan valtionhallinnon viestinnän toimintamallia sekä kuvataan viestintäympäristön muutosta ja sen vaikutuksia. Suositus toimii perustana valtionhallinnon organisaatioiden viestintästrategioille ja -ohjeille, joilla suosituksessa kuvatut periaatteet viedään käytäntöön.

[Valtionhallinnon viestintäsuositus \(valtioneuvosto.fi\)](https://valtioneuvosto.fi)

Pelastustoimen viestinnän linjaukset on tarkoitettu pelastustoimen viestinnän yhteiseksi selkärangaksi, jota täydennetään organisaatioiden omilla viestintäsuunnitelmilla. Pelastustoimella tarkoitetaan viranomaisia, kuten sisäministeriö, pelastuslaitokset, pelastusalan oppilaitokset ja aluehallintovirastot, sekä muita toimijoita, kuten Häätäkeskuslaitos, sopimuspalokunnat, pelastusalan järjestöt ja Palosuojelurahasto.

Yleisen yhteisö- ja vaikuttamisviestinnän lisäksi lakisääteistä viranomaisviestintää tekevien pelastustoimen viranomaisen rinnalla alalla toimii muitakin organisaatioita, joilla on tärkeä rooli esimerkiksi onnettomuuksien ehkäisyssä ja pelastusalan koulutuksissa. Viestintää tehdään myös yhdessä muiden viranomaisten kanssa.

1 Viestinnän tehtävät ja tavoitteet

Pelastusalan viestinnän tavoitteena on parantaa yhteiskunnan turvallisuutta eli ennaltaehkäistä onnettomuuksia sekä lisätä ihmisten tietoisuutta häiriö- ja onnettomuustilanteihin varautumisessa ja niissä toimimisessa.

Pelastustoimen viranomaisten lakisääteiseen viestintään kuuluu:

- onnettomuustiedottaminen
- väestön varoittaminen
- turvallisuusviestintä
- päätöksenteosta ja palveluista, kuten onnettomuuksien ehkäisystä, pelastustoiminnasta, varautumisesta ja väestönsuojelusta viestiminen (osassa hyvinvointialueita pelastustoimi tuottaa myös ensihoitopalveluita).

Lisäksi viestintä on osa viranomaisten lakisääteistä häiriö- ja poikkeustilanteisiin varautumista ja tilanteiden johtamista. Pelastustoimen viestintään kuuluu myös tavanomainen organisaatioviestintä.

Viestinnällä on merkittävä rooli pelastusalan vetovoimaisuuden vahvistajana ja toimintaedellytysten turvaajana. Avoimella ja luotettavalla viestinnällä vahvistetaan väestön turvallisuuden tunnetta, kriisinsietokykyä (resilienssi) sekä luottamusta pelastustoimeen.

Kirkkokatu 12, Helsinki

Pelastustoimen turvallisuusviestintä varmistaa, että ihmisillä on tarvittavat turvallisuustaidot.

2 Viestinnän periaatteet

Viestinnän yhteiset periaatteet ohjaavat pelastustoimen viestintää. Sitoutumalla yhteisiin periaatteisiin tuetaan viestinnän tavoitteiden toteutumista sekä vahvistetaan pelastustoimen yhtenäisyyttä ja yhtenäistä kuvaa pelastusalasta.

- Viestintä on oleellinen osa pelastustoimen kaikkea toimintaa.
- Viestintä on tavoitteellista ja suunnitelmallista.
- Viestintä on luotettavaa, selkeää ja oikea-aikaista.
- Viestintä on monikanavaista, vuorovaikutteista ja yhdenvertaista.

Liitteenä listaus pelastustoimen viestintää ohjaavasta lainsäädännöstä (Liite 1), huoneentaulu pelastustoimen arvopohjaisesta viestinnästä (Liite 2), viestinnän kehittämisen tarkistuslista (Liite 3) sekä viestinnän vuosikello (Liite 4).

3 Ydinviestit

Pelastustoimen yhteisillä ydinviesteillä sanoitetaan pelastustoimen valtakunnallisia strategisia tavoitteita ja tuetaan niiden toteutumista. Lisäksi yhteiset ydinviestit vahvistavat kuvaa yhtenäisestä pelastustoimesta.

- Arjen turvallisuus ja omatoiminen varautuminen kuuluvat jokaiselle.
- Pelastustoimi on varautunut suojaamaan väestöä kaikissa olosuhteissa.
- Pelastustoimen palveluissa huomioidaan toimintaympäristön riskit ja muutokset.
- Kohtaamme ihmiset yhdenvertaisesti sukupuolesta, identiteetistä tai taustasta riippumatta.

Liitteenä huoneentaulu pelastustoimen ydinviesteistä (Liite 5).

4 Viestinnän vastuujako

Kukin pelastusalan organisaatio viestii omasta toiminnastaan. Vaikuttava viestintä pelastustoimessa vaatii kuitenkin myös yhteisiä tavoitteita, viestejä ja viestinnän kokonaiskuvaa, selkeitä vastuita, sujuvaa yhteistyötä, verkostoitumista ja tiedonvaihtoa organisaatioiden välillä.

Sisäministeriö

Sisäministeriön viestinnän painopisteet ovat pelastusosaston valmisteleva lainsäädäntö sekä pelastustoimen palvelujen valtakunnallinen strategia, rahoitus, ohjaus, valvonta ja kehittäminen. Lisäksi sisäministeriö koordinoi tarvittaessa toimialansa viranomaisten viestintää sekä ohjaa ja auttaa valtakunnallisessa ja kansainvälisessä viestinnässä.

Palosuojelurahasto

Palosuojelurahasto viestii valtionavustuksista tulipalojen ehkäisyn ja pelastustoiminnan edistämiseksi.

Aluehallintovirastot

Aluehallintovirastot viestivät erityisesti pelastustoimen toiminnan ja pelastustoimen palvelujen saatavuuden ja tason valvontaan liittyvistä asioista. Lisäksi viestintään kuuluu alueellisen varautumisen asioita.

Hyvinvointialueet ja pelastuslaitokset

Pelastuslaitokset viestivät oman hyvinvointialueensa pelastustoimen asioista. Näitä ovat esimerkiksi onnettomuudet, pelastustoiminta, ensihoito, onnettomuuksien ehkäisy, väestönsuojelu ja varautuminen häiriö- ja poikkeustilanteisiin. Lisäksi pelastuslaitokset vastaavat pelastustoimen tehtäviin liittyvästä väestön varoittamisesta ja alueellaan tekemistään päätöksistä.

Sopimuspalokunnat

Sopimuspalokunnat viestivät omasta toiminnastaan sekä osallistuvat pelastustoimen viestintään (esimerkiksi turvallisuusviestintä), kuten hyvinvointialueen pelastustoimen kanssa on sovittu. Onnettomuustiedottamisesta ja -viestinnästä vastaa aina alueen pelastuslaitos virkavastuulla. Pelastustoimintaan liittyvästä onnettomuusviestinnästä kansalaisille ja medialle vastaa alueen pelastuslaitos. Onnettomuustilanteissa tiedonkulku tilanteeseen osallistuvien toimijoiden välillä on tärkeä osa viestintää.

Oppilaitokset

Pelastustoimen oppilaitosten (Pelastusopisto, Helsingin Pelastuskoulu) viestinnän painopiste on pelastustoimen tutkintokoulutuksissa, täydennyskoulutuksissa ja kursseihin liittyvissä asioissa. Tutkimus-, kehittämis-, innovaatio- ja hankeviestintä ovat tärkeä osa Pelastusopiston perustehtävää.

Järjestöt

Pelastusalalla toimii useita järjestöjä, joilla on tärkeä rooli muun muassa onnettomuuksien ehkäisytyössä ja pelastusalan koulutuksissa. Järjestöt toteuttavat laajasti esimerkiksi turvallisuus- ja vaikuttamisviestintää.

Viestintäverkostot

Pelastustoimen viestinnässä on useampi verkosto, joilla jokaisella on oma roolinsa ja tehtävänsä kokonaisuudessa. Pelastustoimen viestintäyhteistyöllä kehitetään alan viestintää, ja se tukee nopeaa tiedonkulkua ja vuorovaikutusta alan organisaatioiden välillä.

5 Viestinnän resurssit ja osaaminen

Organisaation eri tasoilla on omat viestintävastuunsa. Johtaminen on viestintää ja viestinnällä johdetaan. Viestintä on osa jokaisen työtä. Sen lisäksi organisaatiossa tulee olla viestinnän ammattilainen tai ammattilaisia hoitamassa viestintää johdon ja organisaation tukena.

6 Viestinnän kohderyhmät

Pelastustoimi viestii koko yhteiskunnalle. Jotta viestintä olisi mahdollisimman vaikuttavaa, tulee viestinnän suunnittelussa huomioida kohde- ja sidosryhmien tarpeet viestinnän suunnittelussa ja toteuttamisessa. Viestinnässä on huomioitava aina sekä sisäiset että ulkoiset kohde- ja sidosryhmät (Liite 6).

Pelastusalan viestinnän tärkeimmät kohderyhmät ovat:

- oma henkilöstö
- yhteistyöviranomaiset ja -kumppanit
- kansalaiset
- media
- poliittiset päättäjät ja julkishallinto

7 Viestintäkanavat ja -keinot

Pelastustoimen viestintää tulee toteuttaa monikanavaisesti kunkin kohde- ja sidosryhmän tarpeet huomioiden.

Tiedotteet

Tiedote on tehokas tapa viestiä uutisesta tai uudesta näkökulmasta vanhaan asiaan.

Vaaratiedote

Vaaratiedotteella voidaan varoittaa ja ohjeistaa väestöä tehokkaasti vakavissa vaaratilanteissa. Vaaratiedote annetaan tilannetta johtavan viranomaisen käskystä.

Vaaratiedote julkaistaan myös muun muassa 112 Suomi-sovelluksessa, Yle:n uutisvahtisovelluksessa sekä sivustoilla pelastustoimi.fi ja 112.fi.

Pelastustoimi.fi-sivusto

Pelastustoimen yhteinen verkkosivusto pelastustoimi.fi kokoaa pelastustoimea koskevan tiedon sekä pelastuslaitosten verkkosivut yhteen, helposti saavutettavaan paikkaan.

Sisäministeriö vastaa pelastustoimi.fi-sivustokokonaisuudesta. Pelastuslaitokset vastaavat omasta sisällöstään sivustolla (ml. saavutettavuus ja tietosuoja).

Sosiaalinen media

Sosiaalisessa mediassa viestiminen on oleellista viestinnän vaikuttavuuden ja avoimuuden kannalta, sillä se mahdollistaa dialogin kohderyhmien kanssa. Johdon ja asiantuntijoiden aktiivinen viestintä tuo somessa keskusteluihin luotettavia, tutkittuun tietoon perustuvia näkökulmia. Myös media seuraa tiiviisti viranomaisten some-kanavia.

Työyhteisöviestinnän kanavat

Työyhteisöviestinnän kanavia on organisaatioissa useita, muun muassa intranet, infonäytöt, palaverit ja muu sisäinen viestintä.

8 Viestinnän linjausten päivittäminen

Pelastustoimen viestinnän linjauksia päivitetään pelastustoimen valtakunnallisten strategisten tavoitteiden päivityksen yhteydessä tai jo aiemmin tarpeen mukaan.

Liitteet

Liite 1: Pelastusviranomaisten viestintää ohjaava lainsäädäntö

Liite 2: Huoneentaulu pelastustoimen viestinnän periaatteista

Liite 3: Viestinnän kehittämisen tarkistuslista

Liite 4: Turvallisuusviestinnän vuosikello

Liite 5: Huoneentaulu pelastustoimen ydinviesteistä

Liite 6: Pelastustoimen sidosryhmäkartta